

De toren van Barneveld

door A. M. Molen, werkzaam bij de gemeente Barneveld.

Bij het lezen van de plaatsnaam „Barneveld” denkt men al vlug aan kippen, eieren en, niet te vergeten, Jan van Schaffelaar. Over het al of niet springen van Jan van Schaffelaar gaat het hier niet, want daarover bestaan veel verschillende opvattingen. De deskundigen zijn het nog steeds niet eens. In dit artikeltje gaat het over de eigendomstoestand van de bewuste springtoren.

De toren stamt vermoedelijk uit de 13e of 14e eeuw. Het aangebouwde kerkgebouw is aanmerkelijk jonger. Terzijde van het onderwerp zij nog vermeld, dat zich in de toren een luidklok bevindt, gemaakt door *Claes van Noorden* en *Jan Albert de Grave* en gedateerd 1771. Op marktdagen (donderdag) kan men van het geluid van deze klok, samen met het carillon, genieten.

Kerk en toren staan op het gedeelte van de GBKN dat jarenlang op de omslag van NGT Geodesia was afgedrukt.

Dit verhaal is niet bedoeld als een juridische beschouwing. Het is een voorbeeld hoe in de praktijk werd gerealiseerd, dat deze toren, die kadastraal nog op naam van de Nederlands Hervormde Gemeente stond, in de kadastrale legger ten name van de burgerlijke gemeente werd gesteld. Heel interessant is in dit verband het artikel van *ing. P. S. Teeling* in *Geodesia* 1975-6 vanaf p. 143.

Sinds jaren kreeg de landmeetkundige afdeling van de gemeente Barneveld regelmatig de vraag gesteld: „Wie is eigenaar van de kerktoren?” Bij raadpleging van de kadastrale legger kwam steeds de Nederlands Hervorm-

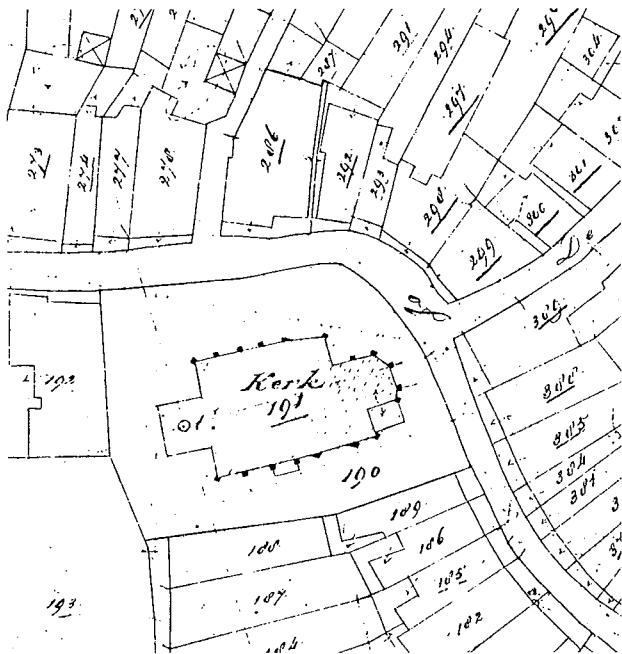
de Kerk als eigenaar te voorschijn. In de praktijk gedroeg, zoals door iedereen gemakkelijk was vast te stellen, de gemeente zich als eigenaar. Zij verzorgde het onderhoud, regelde de verzekeringen enz. Deze situatie bestond al meer dan dertig jaar.

Deze vraag en het feit dat de toren is opgenomen in het Monumentenregister, waren aanleiding voor nader onderzoek.

De Monumentenwet bepaalt dat de identificatie, de namen van de eigenaren en zakelijk gerechtigden moet gebeuren met de kadastrale aanduidingen en de gegevens uit de kadastrale legger. Na lezing van het eerder genoemde artikel van de heer Teeling volgde daarom een onderzoek van het oude kadastrale archief, maar eerst volgt nog wat achtergrondinformatie.

De akte van Staatsregeling van 1798, speciaal artikel 6 van de aanvullende artikelen, behelst in het kort het volgende: „Alle kerkgebouwen en pastorieën der voormalige heersende kerk (thans de Nederlands Hervormde Kerk) worden overgelaten aan de schikking van het Plaatselijk Bewind, maar de torens aan de kerkgebouwen gehegt, benevens de klokken worden verklaard eigendom te zijn van de burgerlijke gemeente”. Deze maatregel wordt bevestigd door artikel 13 van de Staatsregeling van 1801 en artikel 1 van de Constitutionele Wet van 1806.

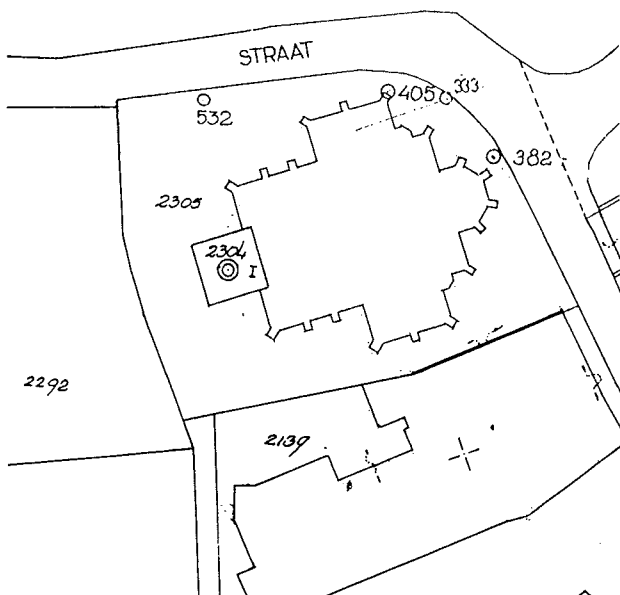
Bij raadpleging van het minuutplan en Oorspronkelijk Aanwijzende Tafels van het centrum van Barneveld

Gedeeltelijk minuutplan Barneveld D1. Schaal 1 : 1250.

bleek, dat de toren en kerkgebouw gezamenlijk één kadastraal perceel vormden, dat ten name van de Nederlands Hervormde Kerk was gesteld. Door vergelijking van het minuutplan met het recente bijblad bleek, dat na 1830 twee zijbeuken zijn aangebouwd. De landmeters, die bij de oprichting van het kadaster de opmetingen en tenaamstelling hebben verricht, kenden de Staatsregeling van 1798 mogelijk wel, maar zij moesten zich baseren op de „Receuil Méthodique“, die paste bij de Franse wetgeving.

Na overleg met de Bewaring van het Kadaster te Arnhem werd gekozen voor de volgende oplossing: het opstellen van een tweezijdige verklaring van verjaring! Zolang de Kadasterwet nog niet in werking is, mag dat een onderhandse verklaring zijn. Na overschrijving op het Hypotheekkantoor wordt op grond van die verklaring

Barneveld D1. Schaal 1 : 1000.

de tenaamstelling gewijzigd. De betrokken partijen dienen daarbij tot in details overeenstemming te hebben over de begrenzing, het beheer en het gebruik van het verjaarde perceelsgedeelte. Als men dit wil regelen door het vestigen van erfdienstbaarheden, moet dat bij notariële akte gebeuren. In dit geval zijn deze zaken geregeld bij onderhandse overeenkomst, die niet in de openbare registers is overgeschreven. Wel is de tweezijdige verklaring van verjaring vergezeld van een eensluitend afschrift, ter overschrijving bij de bewaring aangeboden. Bovenvermelde procedure is gevolgd voor de kerktorens van de Nederlands Hervormde kerken van Barneveld, Voorthuizen, Garderen en Kootwijk. Als afronding volgt dan nog de aanwijzing door beide partijen aan de metende ambtenaar van het Kadaster, gevolgd door toepassing van de meting en aanpassing van de kadastrale legger. Mocht desondanks de vraag: „Wie is eigenaar van de kerktoeren?“ nog eens opduiken, dan is de kadastrale legger tenminste in overeenstemming met de rechtsofpatting van betrokken partijen.

VERKLARING VAN VERJARING

De ondergetekenden:

1. a. Frederik Anton Tick, directeur van een garagebedrijf, geboren op 10 september 1935 te Barneveld, wonende Constantijn Huygensstraat 20 te Barneveld.
- b. Gerrit Zwart, gemeenteambtenaar, geboren op 13 maart 1946 te Oss (Noord Brabant), wonende Doornenburg 50 te Barneveld

beide optredend als kerkvoogd namens De Nederduitsch Hervormde Gemeente te Barneveld

2. Mr. Cornelis Willem Labree, burgemeester der gemeente Barneveld, geboren op 13 januari 1928 te Leeuwarden, wonende Thorbeckelaan 64 te Barneveld

optredend namens de Gemeente Barneveld ingevolge artikel 78 van de Gemeentewet.

verklaren:

- dat het kadastrale perceel Barneveld sectie D nr. 1627 groot 2370 m² bij het Kadaster te Arnhem ten name is gesteld van De Nederduitsch Hervormde Gemeente te Barneveld
- dat een ter plaatse aangeduid gedeelte van dit perceel ter grootte van ongeveer 80 m² (kerktoren), door de gemeente Barneveld gedurende een periode van meer dan 30 jaren voortdurend en onafgebroken, ongestoord, openbaar, on dubbelzinnig en te goeder trouw als eigenaar is bezeten, zodat dit perceelsgedeelte door verjaring eigendom is geworden van de gemeente Barneveld

verzoeken:

de Hypotheekbewaarder te Arnhem voormeld perceelsgedeelte met uitzondering van de ruimte waarin de windvoorziening van het orgel staat opgesteld en de trap naar bovengenoemde ruimte in de kadastrale legger ten name te stellen van de Gemeente Barneveld.

getekend te Barneveld,

december 1984

1. a.

F.A. Tick

w.g. F.A. Tick
President Kerkvoogd

b.

G. Zwart

w.g. G. Zwart
Secretaris Kerkvoogd

2.

C.W. Labree

w.g. Mr. C.W. Labree
Burgemeester der
Gemeente Barneveld.

Tweezijdige verklaring van verjaring.